

Het opknappen van gebrekkige modellen

Deze uitgave

Deze uitgave is een digitale versie van een hoofdstuk uit
Structured Information Modelling ISBN 90 72446 06 2

een wetenschappelijke methodologie
met een interdisciplinair stelsel van varianten,
voor het ontwikkelen van consistente modellen.

Dr. Willem F. Roest, oktober 2010
ISBN 978 90 72446 20 6
NUR 982

Uitgeverij Het Glazen Oog, Vinkeveen
✉ hetglazenoog@planet.nl

© Uitgeverij Het Glazen Oog 2002, 2010

Het SIC-Raamwerk

Structured Information Modelling maakt deel uit van:

Structured Information Controlling,

een integraal methodologisch raamwerk
ten behoeve van de beheersing van
de ontwikkelingsgang van bedrijfsveranderingen.
ISBN 90 72446 07 0

Tot dit raamwerk behoren eveneens:

Structured Information Planning,

een stelselmatige methode voor het bepalen van
de prioriteit van informatiseringszaken,
als onderdeel van bedrijfsveranderingen.
ISBN 978 90 72446 14 5

Structured Information Reviewing,

een stelselmatige aanpak voor het meten en toetsen
van de kwaliteit van informatiseringszaken.
ISBN 978 90 72446 15 2

Structured Information Economics,

een stelselmatige toepassing van de economische
discipline op de informatievoorziening
ISBN 978 90 72446 21 3

Bovenstaande uitgaven zijn getoetst en verrijkt in de praktijk.
Zie voor hun wetenschappelijke basis de dissertatie

"Grondslagen van het ontwikkelen van informatiesystemen".
ISBN Digitaal: 978 90 72446 12 1 Boek: 90 72446 01 1

1. Titelblad: Het Opknappen van Gebrekkige Modellen
2. Over de uitgave van dit document
3. Inhoud
4. Positionering van SIM
5. Waarom een Business Model beter maken ?
6. Oorzaken van zwakke plekken in een Business Model
7. How to get started?
8. Stap voor stap het model beter maken
9. Mengfouten en hun Effect
10. Mengfouten : 1e, 2e en 3e categorie
11. Mengfouten 1e categorie : Business Professional View en System Design View
12. Effect van mengfouten 1e categorie
13. Mengfouten 2e Categorie : Processen, Organisatie en Productiemiddelen
14. Effect van mengfouten 2e categorie
15. Mengfouten categorie 3.1 : Proces, Besturing en Object
16. Mengfouten categorie 3.2 : Differentiëren en Specialiseren
17. Mengfouten categorie 3.3 : Nevenschikken en Onderschikken
18. Mengfouten categorie 3.4 : Causale, Analogische en Teleologische kenmerken
19. Mengfouten categorie 3.5 : verschillende Analogische aspecten
20. SIM-Proces-Architectuur voor hiërarchische Proces-Modellen
21. SIM-Proces-Architectuur voor hiërarchische Object-Modellen
22. Voorbeeld: Business Architectuur van een Kernproces

Locatie / Werkplekken

Human Resource / Kenniswerkers

Informatievoorzieningsystemen / Werkstations

Positionering van SIM

(Her)Ontwerp Bedrijfs-Architectuur

Conceptuele Business Architectuur

Bedrijfs-werkstroom-modellen

Bedrijfs-
Proces-
Model

Proces-
Omgevings-
Modellen

Bedrijfs-
Objecten-
Model

(Her)Ontwerp Applicatie-Arch.

Informatievoorzienings-
Applicatie-Architectuur

Overzicht samenhang
IV-systeem-componenten

IV-systeem-proces-model

IV-systeem-data-model

IV-systeem-proces-
omgevingsmodellen

IV-systeem-workflowmodellen

(Her)Ontwerp Implementatie-Arch.

Informatievoorzienings-
Implementatie-Architectuur

Handmatig

Geautomatiseerd

Administratief
overzicht

Technisch
systeemoverzicht

Procedures

Programma's

Dossiers

Bestanden

Formulieren

Berichten

Schema's

Menu / Workflows

Realiseer Fysieke Bedrijfsinfrastructuur

Fysieke Bedrijfsinfrastructuur

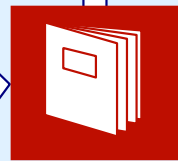
IV-structuur
Mensen
Financiën
Locaties

Applicaties
Data Bases
ICT netwerk
System Software
ICT platforms

(Her)Ontwerp / Invoeren Bedrijfsorganisatie

SWOT
CSF
KPI
.....

Definieer
- Doelen
- Plannen

Analyseer
Bedrijfs-
Toestand

Conceptueel bedrijf

Bedrijfsorganisatie

Bevoegdheid / Verantwoordelijkheid
Allocatie / Assignatie

Fysiek
Bedrijf

- ✓ Uw huidige model bevat te *weinig Business Inhoud*
- ✓ U wilt het model toegankelijk en *begrijpelijk* maken voor *Business Professionals*
- ✓ U wilt het model *uitbreiden*
- ✓ U wilt het *integreren* met *complementaire modellen*
- ✓ U wilt het huidige model *meer stabiel* maken :
 - *geen invloed* van veranderingen qua *ICT*
 - *geen invloed* van veranderingen in de *Organisatie*
- ✓ U wilt het model *bruikbaar maken* als grondslag voor :
 - *SWOT-analyse* van de bedrijfsvoering en van bedrijfsmiddelen
 - *Prioriteitstelling* en *Informatieplanning*
 - Positioneren en *Evalueren* van kant-en-klare *pakketten*
 -

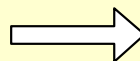
- ⚡ Geen betrokkenheid van *Business Professionals* bij modelontwikkeling
- ⚡ Dominantie van *traditionele* systeemontwerp-cultuur
- ⚡ Een *Case Tool* is bepalend voor de *Inhoud* van het Bedrijfsmodel
- ⚡ Geen *expliciete modelleer-regels*, anders dan consensus
- ⚡ Te *snel springen* naar tool-georiënteerde "*oplossingen*"
- ⚡ *Tijdsdruk* om resultaten te laten zien
- ⚡ De wens een "*herkenbaar*" model (qua *Organisatie*) te hebben

- Verwerf steun en budget van een project sponsor
- Verkrijg overeenstemming over doelstellingen en randvoorwaarden
- Formeer een competent modelleerteam
- Formeer een competent review team
- Verkrijg geschikte modelleer- en review-faciliteiten
- Plan modelleer- en review-sessies

1. Haal eerst de zwaarste mengfouten uit het model, laat de minder ernstige fouten nog even zitten
2. Begrijp eerst de bedoelde betekenis, zoek daarna een goede term
3. Gebruik heldere zakelijke taal, maar goed is goed genoeg
4. Zet het model in een simpel presentatie-tool voor reviews
5. Zet vakjargon in een aparte appendix
6. Review het model met deskundigen (max. een dagdeel per sessie) :
 - Business Professionals voor de Business Inhoud
 - Modelling Professionals voor de Modeltechnische Kwaliteit

Mengfout

Appels en peren op één lijn
of nog vreemdere zaken

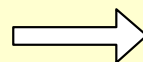
Effect

Afbreuk aan het model qua

- Begrijpbaarheid
- Bruikbaarheid
- Stabiliteit
- Onderhoudbaarheid

Foutcategorie 1, 2 of 3 :

Betrokken modelcomponenten
en aantal modelniveaus

Omvang van het Effect

Inspanning
om het model op te knappen

- 1 Mengen van *Business Professional View* en *System Design View*
- 2 Mengen van *Productiemiddelen*, *Processen* en *Organisatie*
- 3 Mengen van modelleer-technische regels
 - 3.1 Mengen van *Proces*, *Besturing* en *Object*
 - 3.2 Mengen van *Differentiëren* en *Specialiseren*
 - 3.3 Mengen van *Nevenschikking* en *Onderschikking*
 - 3.4 Mengen van *Teleologische*, *Analogische* en *Causale* kenmerken
 - 3.5 Mengen van verschillende *Analogische Aspecten*

Business
Professional
View

System
Design
View

Technical
Design
View

- ⚡ De *Procesmodel*-component geeft de Business volgens de *Business Professional View*.
Het *Objectmodel* is echter een beschrijving van Gegevens volgens *System Design View* voor de ICT-resource, met behulp van bijv. *ER-diagrammen* en *DFD-schema's*
- ⚡ Het *Procesmodel* heeft indelingen en onderverdelingen volgens *Functiescheidingsregels* en *Controle-Leer* uit de *Administratieve Organisatie (AO)* :
de *System Design View* voor de *Human Resource*.

**Business
Professional
View**

**System
Design
View**

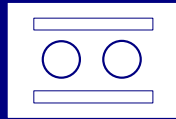
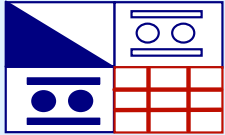
**Technical
Design
View**

De *Business* van een bedrijf of instelling,
ziet er steeds *verschillend* uit in de *System Design View*

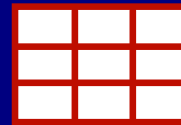
- door de bril van een *ICT-specialist*,
- door de andere bril van een *Human Resource*-deskundige,
- door de weer andere bril van een *Gebouw-deskundige*

Gemengde Visies *belemmeren* de *vrije blik* op mogelijke
indelingen en onderverdelingen van het *Business Domein* :

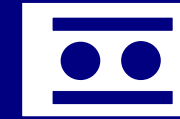
*Voorzie een doelgroep of maatschappelijke groep
van een product of dienst,
privaat of publiek,
onder extern gegeven of intern bepaalde randvoorwaarden*

Bedrijfs-Concept

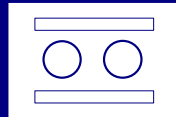
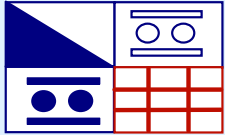

Bedrijfs-Organisatie

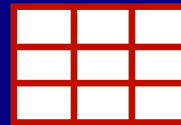

Fysiek Bedrijf

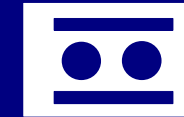
- ⚡ De *organisatiestructuur* is *ingebouwd* in het procesmodel
- ⚡ *Geografische* locaties zijn *bepalend* voor de modelstructuur
- ⚡ *ICT-resources* en hun *bedoeling* worden *verward*
- ⚡ *Formulieren* of *schermlayouts* worden gezien als hun *inhoud*
- ⚡ *Activiteiten* worden *vereenzelvigd* met *personen* die ze uitvoeren
- ⚡ Workflows in een *workflowtool* worden *niet* onderscheiden van de *implementatievrije werkstroom*
- ⚡ 1-dimensionale *tijdsvolgorde* vastgelegd in werkstromen, terwijl *parallele verwerking* mogelijk is

Bedrijfs-Concept

Bedrijfs-Organisatie

Fysiek Bedrijf

Een dergelijk Business Model is *door zijn mengfouten ongeschikt* als *grondslag* voor *herinrichting* en *reorganisatie* :
de bestaande bedrijfsmiddelen en bedrijfsorganisatie
zitten namelijk *in* het business model

Daardoor maakt elke wijziging van :

- Organisatiestructuur,
- ICT-resources,
- Leidende functionarissen,
- Geografische locaties enz.,

het gebrekkige Business Model nog meer achterhaald

Proces

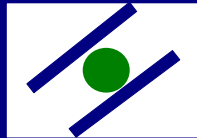

Besturing

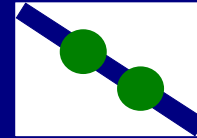

Object

- **Het proces bevat impliciete besturing / beslissing**
"Managen" is *besturing van een proces, niet dat proces zelf*
- **Proces = 1 overgankelijk werkwoord + 1 zelfstandig naamwoord**
 - Ontbrekend *werkwoord* : het proces is in feite een object
 - Ontbrekend *naamwoord* : het proces heeft geen verband
 - *Twee werkwoorden of twee naamwoorden* : gecombineerde mengfout
- **Modeltermen eindigend op "ing" of op "atie" zijn dubbelzinnig**
Bijv. "verzending", "installatie" : kunnen een ding zijn of een handeling
- **Het proces is geen transformatie van een eigenschap van een object**
 - het *werkwoord* is *niet overgankelijk* of te vaag,
 - het *zelfstandig naamwoord* vertegenwoordigt *niet* een *telbaar* object
 - de te transformeren *eigenschap* is niet *meetbaar* of *waardeerbaar*

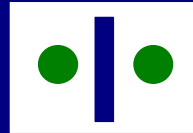
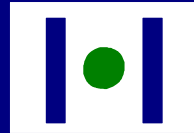
Differentiëren

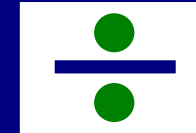
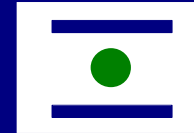
Specialiseren

- **De verbijzondering van een proces of object is op een bepaald niveau *zowel gespecialiseerd als gedifferentieerd***
 - Verkrijg orders, verkrijg onderdelen, assembleer product, lever product
 - Financiële gegevens, personele gegevens, verkoopgegevens

- **Geen onderscheid tussen :**
 - *stroomgegevens* tussen processen
 - *onderhanden gegevens* van verbijzonderde processen
 - *statusgegevens* van het hoofdproces

Nevenschikken

Onderschikken

Producten en één of meer onderdelen naast elkaar

Racefietsen, bakfietsen, handremmen, terugtrapremmen

Berichten en één of meer onderdelen naast elkaar

Aanvraag offerte, ontvangstbevestiging, firmanaam, e-mailadres

Processen en één of meer onderdelen naast elkaar

Verzamel doelgroepgegevens, selecteer adressen, verzend
aanbieding per brief, verzend aanbieding per e-mail

Causaal

Analogisch

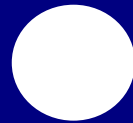
Teleologisch

- Race-fietsen,
- Import-fietsen,
- Kunststof-fietsen

- Verkoop fietsen door vertegenwoordiger,
- Verkoop fietsen via vakbeurzen,
- Verkoop fietsen aan gepensioneerden

Identiteit

Hoedanigheid

Tijd

 Apert onvolledige opsomming

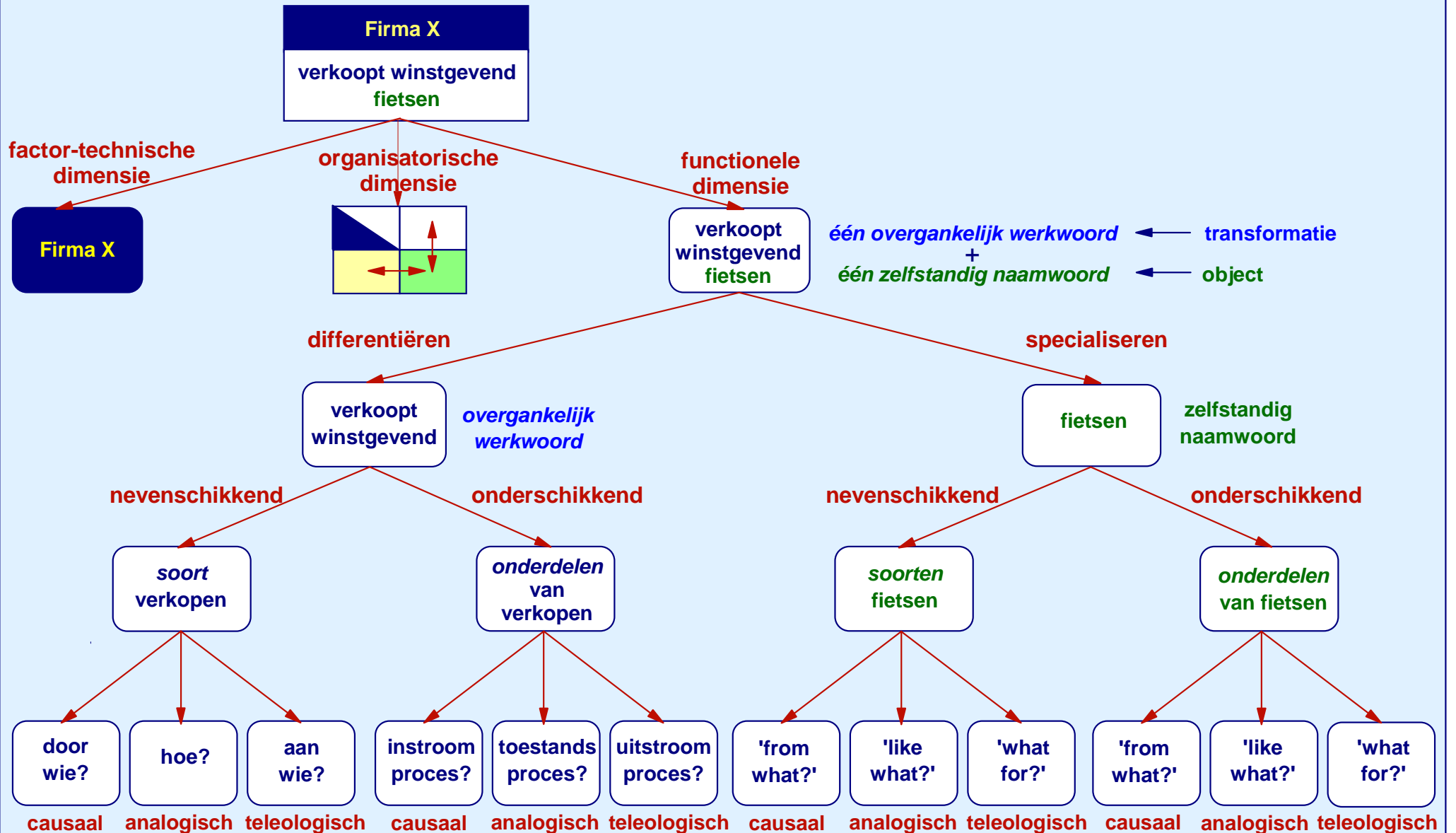
- Fysieke en psychologische eigenschappen van fietsen
- Repareer fiets, lever gerepareerde fiets af

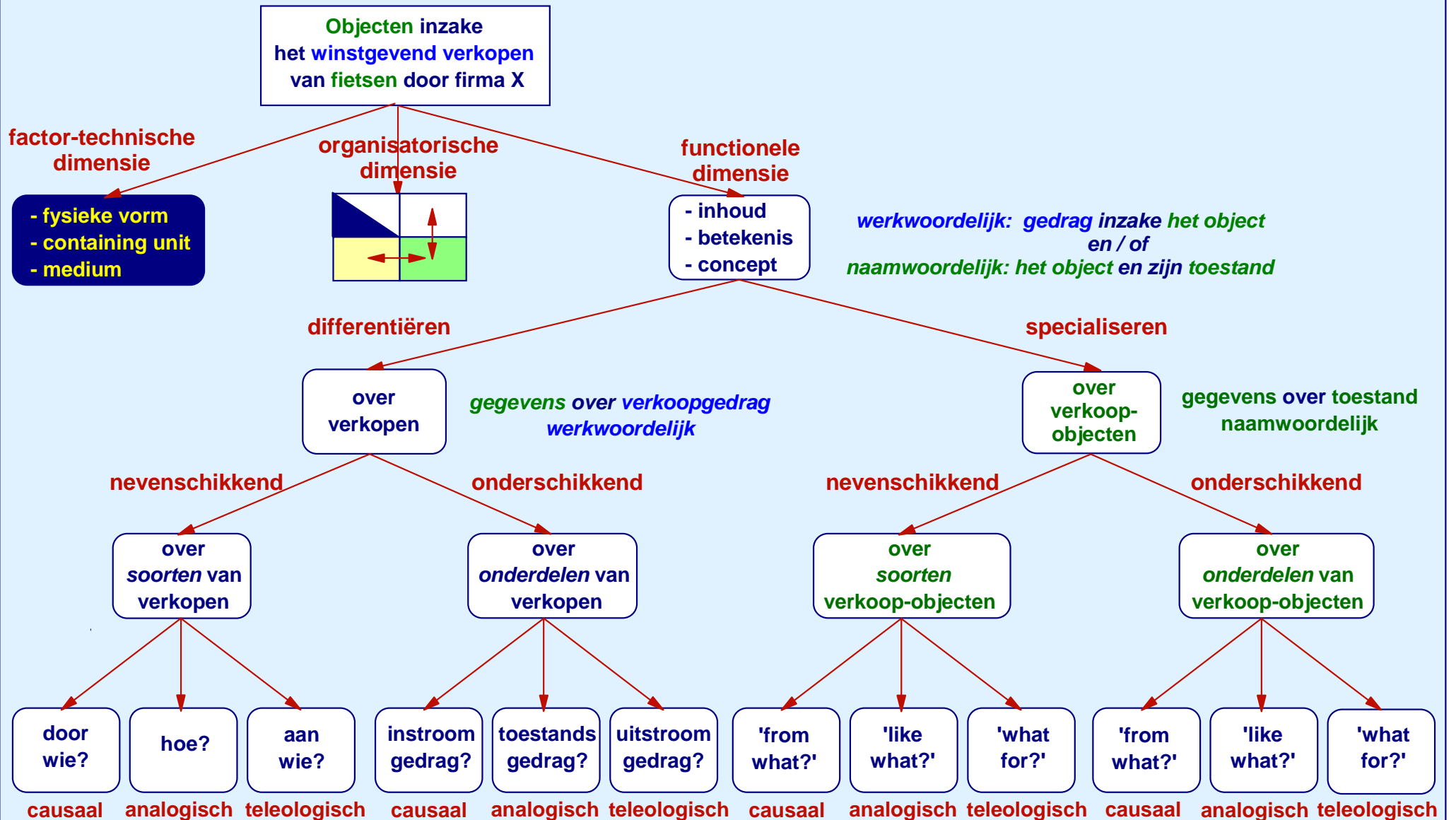
 Overlappende opsomming

- verkoop fietsen telefonisch
- verkoop fietsen in persoonlijk contact
- verkoop fietsen agressief

 Dubbelzinnige opsomming met een negatief ("non") kenmerk

- IJsberen, bruine beren, niet-beren (kan een fiets zijn)
- Food, non-food artikelen
- Lever bulk order, lever niet-bulk order

Werkstroombesturing

